

EDUCAȚIA ECOLOGICĂ ÎN ȘCOLI

Rodica MOHAN*

Dezvoltarea fără precedent a tehnicii, în toate domeniile activității umane, are aspectele sale pozitive, dar și efecte negative, prin prejudicii aduse naturii sub diverse forme, ca: poluarea mediului, dezechilibrele ecologice și deteriorarea ecosistemelor naturale.

Prin progresul științei și tehnicii, care înregistrează rezultate spectaculoase, omul trebuie să înțeleagă perfect relația sa cu natura, că el este o parte a naturii, depinde de aceasta, dar nu este superior ei. Așa cum spunea B. Commoner: *Noi le furăm generațiilor viitoare elementele vitale: aerul și solul ... astfel că societatea contemporană trebuie să acorde o atenție prioritară naturii, să rezolve realist criza ecologică.*

Omul, prin întreaga sa activitate, stă la originea comportamentului iresponsabil față de mediu, dar tot el este în măsură să amelioreze “sensul ecologic” actual, atât în plan social-politic, cât și economic, cultural, artistic și educațional.

Educația ecologică a lumii contemporane trebuie să fie un proces activ, continuu, de la o vârstă fragedă, prin acțiuni concrete, practice, la scară globală sau locală, în toate mediile și să antreneze cât mai mult întreaga societate. Ca orice formă de educație și cea ecologică are la bază principii obiective de realizare. În primul rând, se relevă necesitatea formării la om a unei conștiințe, gândiri sau conduite ecologice. O dată cu dezvoltarea societății, omul a creat o serie de factori artificiali – factori sociali, care au devenit prioritari, permanent și cu efect negativ de acutizare a crizei ecologice. Eradicarea acestora se poate face doar la nivel global, tot prin acțiuni cu caracter social, lichidarea sărăciei, a discriminării rasiale, a războaielor. Necesitatea informării corecte a populației în privința acțiunilor de exploatare rațională a resurselor naturale, de evitare a degradării mediului ambiant, de conservare a ecosistemelor, de cunoaștere perfectă a legilor și fenomenelor care guvernează în natură. Pentru reușita educației ecologice, trebuie urmate anumite direcții și principii. Astfel, manifestările internaționale (conferințe, congrese) au stabilit responsabilitățile ce revin guvernelor și organizațiilor naționale în privința protecției și conservării mediului înconjurător. Educația tinerilor în domeniul protecției mediului trebuie să se facă în școli, la toate disciplinele și prin activități extrașcolare organizate de școală, fundații sau alte instituții. Educația ecologică prinde un contur interdisciplinar și polivalent.

O altă cale de educație ecologică este formarea de specialiști în problemele mediului. Astfel, se vor instrui tineri, profesori sau voluntari, care, sub aspect științific, să cunoască noțiuni de ecologie, modul de funcționare al ecosistemelor naturale și antropizate, interrelația om-mediul etc.

În școli, educația ecologică revine biologiei, dar nu numai, ea trebuind să parcurgă anumite etape:

- *Cunoașterea și observarea naturii* prin descrieri, vizionări de filme și casete, dar, mai ales, prin acțiuni extrașcolare: drumeții, excursii, expediții tematice, când elevii iau contact direct cu mediul înconjurător, se bucură de frumusețile naturii sălbatice, a unui mediu natural curat.
- *Formarea sentimentului ecologic la elevi*, de atașament față de natură, de încântare, relaxare față de frumosul pe care ți-l oferă mediul înconjurător.
- *Implicarea personală*. Prin discuții la clasă, dascălul reușește să sensibilizeze elevii în privința implicării fiecăruia în acțiuni concrete, de a fi folositori comunității.
- *Asumarea responsabilității*. Se formează în timp un comportament ecologic, când elevii știu ce responsabilități implică relația lor cu cei din jur, cu mediul ambiant, cu societatea.

* Școala generală nr. 25, Brașov

- *Constituirea, la nivel de grup, a strategiilor de acțiune.* În timp, educația ecologică asigură tinerilor modalitățile concrete de acțiune în orice situație. Tânăra generație va putea organiza activități de protecție a mediului, de protejare și salvare a speciilor rare, de evitare a poluării.

Pentru reușita scopului propus, de mici, încă de la preșcolari, se organizează acțiuni, ca: turismul ecologic, expoziții de desene, de fotografii din natură, creații literare tematice, filatelia etc. Realizarea unei colecții cu materiale din natură (ierbare, ouă, pene, cuiburi), realizarea, în diverse ecosisteme, a unor mici filme, a înregistrărilor video pe baza unor teme propuse.

Inițierea unor cercuri de iubitori ai naturii –“Micii ecologiști”- implică elevii în toate acțiunile practice ecologice din școală. Ei vor fi promotorii gândirii ecologice, primii mici specialiști cu inițiativă și aplicativitate în domeniul ecologic. De asemenea, elaborarea și redactarea unor reviste de specialitate, de informare ecologică (de ex.: “Planeta albastră”, “Terra”, “Ecos”) vor coordona acțiunile întreprinse de elevi, cât și o informare adecvată. La ciclul primar se poate realiza o informare ecologică zilnică, într-un timp scurt, sub forma: “Mica pastilă ecologică”.

Participarea, cu elevii, la toate activitățile locale, cu implicații ecologice: plantarea de puieți, curățenia parcurilor, amenajarea unor sere etc. Grijă pentru mediu se poate concretiza prin acțiuni la nivelul școlii și împrejurimile ei. Se poate constitui Comisia de mediu curat al școlii, care urmărește curățenia în clase, în curtea școlii. Se plantează flori în grădina școlii, se instituie concursul cu cea mai frumoasă și curată clasă.

Prin atragerea mass-mediei locale, care să popularizeze acțiunile concrete, realizate la nivel de școală, se pot găsi sponsori care să contribuie la marile activități ecologice. Elevii trebuie să fie antrenați în acțiunile de colectare a deșeurilor, să înțeleagă necesitatea reciclării hârtiei, sticlei, textilelor etc. Rolul profesorului nu se limitează doar la stocarea informațiilor ecologice, ci trebuie să urmărească modul de activare a acestora.

Adevărata educație ecologică își va atinge scopul numai când elevii de azi, viitorii cetățeni de mâine, vor fi convinși de necesitatea ocrotirii naturii, vor deveni factori activi prin acțiuni de apărare împotriva calamităților naturale, de re tehnologizare a echipamentelor industriale, de înființare de noi stații de epurare a apelor uzate pentru reducerea efectului poluării mediului. Ei vor găsi soluții prin care să lege prezentul de viitorul planetei.